

Dorleta Kortazar Alkoz

ISILDUEN AHOTSA

KONTALARITZAZ

“Autoestimuaekin gatazka bat dugu, jende aurrean zerbait egiten dugun guztiok. Oso lotsatiak izan arren, oholtza gainean edo edonon publiko aitzinean jartzen garenean, zerbait pizten da gure barrenean. Lotsa gainditu, beldurra uxatu, eta magia pizten zaigu barruan, eta gozatzeko hasten gara”. Formakuntza ugari eta etengabekoa egitearen aldekoa da Kortazar, “nik ikasi egin dut kontatzen hasi aitzin eta ikasten segitzen dut. Ikastaroa non, ni han”. Zer eta nola kontatu, hurbildu denari ahalik eta onena eskaintzea, kontu serioa da Eskoriatzako alabarentzat.

“Ipuinek aukeratzen gaituzte kontalariak, eta ez guk ipuinak”

Kortazarrek argi du bera izan arren ipuin kontalaria, entzulea dela bidaiaria. Entzulea da fantasiaren munduan sartzen dena eta hasieran ez bezala ateratzen dena. “Nik publikoa aretotik ezberdin ateratzeko asmoz kontatzen dut. Nik neuk horrela maite dut ateratzea ipuin-entzule arrunta naizenean”. Euritik babesteko, terraza batean eserita, kafe bat hartuz kontatu digu Kortazarrek kontalaritzaren bere historia.

 AITZIBER ZAPIRAIN ETXANIZ DANI BLANCO / ARGIA CC BY-SA

Noiz hasi zinen kontalaritzan?

Aski berandu heldu da nire bizitzara, eta gainera kasualitatez. Krisi gogor bat pasatzen ari nintzen 30 urteren bueltan. Ez nekien zertan ari nintzen, ezta zer egin nahi nuen ere. Noraezean sentitzen nintzen. Ametsik betetzeko ote nuen gogoetatzen ari nintzela, haurtzarora bidaiatu nuen. Txalo zaparrada artean topatu nuen nire burua, jendea nirekin batera irriz ari zela, antzerki txiki bat egin berritan. Begiak itxi, eta oraindik oso bizi-rik dut sentipen hura. Kasik hiru hamarkada geroago, hori egin nahi nuela sentitu nuen.

Virginia Imaz, clown eta ipuin kontalaria deitu nuen, ikastarorik martxan zuen jakiteko. Ipuin kontalaritzan murgiltzeko hilean behineko formakuntza bati ekitear zegoela esan zidan. Izena ematera animatu nintzen. Igandez elkartzeko ginen, egun oso bat pasatzen genuen taldean elkarrekin. “Hasi beharko duzu, errepertorioa ez zaizu falta”, esan zidan halako batean Virginiak.

Eta neuregan askorik sinistu gabe ekin nion ipuin kontalaritzari.

Krisi batek eraman zaitu horretara, baina formatzen segitzen duzu.

Nire buruarekin bat egin nuen berriz, eta formakuntzak ematen didan barne segurtasunari heldu nahi izan diot hasieratik. Aukera dudan guztietan ematen dut izena ikastaroretan. Gogoa eta motibazio handia dut lanerako, beste norbaitekin elkarlanean jarduteko... Ikastea ez da ahalegina.

Zer behar da kontatzeko?

Nire ustez, ongi kontatzeko, publiko harrapatzeko, izan heldu, gazte ala haur, kontalariak argi ukan behar du zer kontatu nahi duen eta nola. Bere mezua argi eta ongi eraikia ukan behar du, eta ipuinarekin batera egiten du horretarako bidea. Azken batean, ipuina horretarako tresna da.

Eta zuk zer kontatu nahi duzu?

Une honetan, nire mezua osatzen ari

"Nik isilduei eman nahi diet ahotsa. Isilduak direnei. Sarri emakumeak dira nire kontaketen protagonistak. Horrez gainera, belaunaldikotasuna asko zaintzen dut".

naizela esango nuke. Nire ustez, garrantzitsua da ahots propioa ukatea, inoren kopia zarela sentitu gabe. Nik isilduei eman nahi diet ahotsa. Isilduak direnei. Sarri emakumeak dira nire kontaketen protagonistak. Horrez gainera, belaunaldikotasuna asko zaintzen dut. Oso garrantzitsua iruditzen zait jende heldua, adineko emakumeak, amonak, ikusaraztea, entzutea... Bidea erakusten diguten figura femeninoak ere, sarri erabiltzen ditut. Oihanak, adibidez. Ipuinak deskrimendurako bidaiak dira, eta bidaietan ikasi egiten da. Nik entzutera datorrena bidaiak horren bidez harrapatu nahi dut, eta saiotik, etorri den bezala ez, bestela ateratzea nahi dut.

Ipuinak instrumentalizatu direla iruditzen zaizu?

Lehen, familian kontaktzen ziren ipuinak. Ahoz aho transmitituriko ipuinak ziren, ipuin tradizionalak. Belaunaldi ezberdinetako jendea elkartzen zen suaren bueltan, istorio bera entzutera. Hainbat geruza dituzte ipuin tradizionalak. Gainera,

pertsona bakoitzarengan ezberdin eragiten dute, sentsazio eta erreakzio diferentek probokatzen dituzte. Pentsatzen dut gauza bera gertatuko dela bestelako adierazpen artistikoetan. Bizitzako momentuaren arabera, ipuin berak ezberdin eragin ahal digu. Egungo jendarte ereduaren presioa ere heldu da ipuinetara, eta, badirudi, ipuin bat entzuten edo irakurtzen ari garenean, zerbait sentitu behar dugula, gure baitako zerbait eraldatu behar dugula, eragin egin behar digula. Ni ez naiz horren aldekoa. Ipuinak gozamenarako dira, bidaiari murgiltzen hasten garenean jaisten ditugu gure hesiak, kentzen ditugu maskarak, eta orduan iristen zaizkigu zinezko sentsazioak. Lotura pertsonal horretara heltzea lortzen dugunean, une horretan bai, eraldatzaileak dira ipuinak. Emozioak kudeatzeko, haserrea lantzeko, jelsiaz hitz egiteko... ipuin berariazkoak modan daude, baina ez dut horiek kontaktzea atsegin. Nik sinisten dudana ipuingintzak ukitzen ditu esparru horiek denak. Ipuinek bizitza bera kontaktzen dute, azken batean.

Haur, nerabe eta helduentzat kontaktzen duzu.

Azken hilabeteetan gogoetan murgildurik nago, eta oraindik erantzun garbirik ez badut ere, esango nuke ezberdin kokatzen naizela publiko bakoitzaren aurrean. Ipuin ezberdinak kontaktzen ditut, noski, publikoaren adinaren arabera. Asko atsegin dut, berez haurrentzat diren ipuinak helduei kontaktzea. Oso erreakzio politak sortzen dira. Egia da, ez direla ohiko saioak eta etortzen den jende kopurua oso murrizta izan ohi dela. Izan ere, haurtzarora mugatzen dugu ipuingintza, eta pena da. Heldu izanik ere, asko dugulako entzuteko, entzuten gozatzeko, eta baimen hori eman behar genioke gure buruari. Helduak prestutasuna behar du entzule izateko, helduaroak ere gozamenetik asko behar duelako. Egia da etortzen direnek errepikatu egiten dutela. Lehen aldian, espero ez zuten zerbaitekin egin dute topo. Magia dirudi, baina esango nuke ipuinek aukeratzen gaituztela kontalariak, eta ez guk ipuinak. Askok izan ohi dugun sentsazioa da. ●